19/03/2022

Ιερουσαλήμ: Συνεχίζονται οι εργασίες αποκατάστασης του Παναγίου Τάφου – Τι αναμένουν οι ερευνητές

/ Επικαιρότητα

Με εγκύκλιο που κυκλοφόρησε την περασμένη εβδομάδα από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, αποφασίστηκε ότι το απόγευμα της Μεγάλης Πέμπτης, δηλ. την 21η Απριλίου, θα τελεστεί δισκοφορία σε όλους του ναούς της χώρας, υπέρ του Παναγίου Τάφου.

- Της Δέσποινας Σωτηρίου

Όπως τονίζεται στην εγκύκλιο το προϊόν της δισκοφορίας θα κατατεθεί στον υπ' αριθ. 146/55806330, IBAN GR0501101460000014655806330, Λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας.

Και η επιλογή της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου μόνο τυχαία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί: την περασμένη εβδομάδα εγκαινιάστηκε η έναρξη του έργου συντηρήσεως του δαπέδου του Ναού της Αναστάσεως στα Ιεροσόλυμα.

Το έργο γίνεται σε συνέχεια της προ τετραετίας ανακαινίσεως του Ιερού Κουβουκλίου και κατόπιν συμφωνίας των Τριών Μειζόνων Κοινοτήτων, ήτοι του Ελληνορθοδόξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, της Κουστωδίας της Αγίας Γης των Φραγκισκανών και του Πατριαρχείου των Αρμενίων στα Ιεροσόλυμα, οι οποίες έχουν την ευθύνη του Προσκυνηματικού Καθεστώτος. Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν σύμφωνα με τη μελέτη που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Sapienza της Ρώμης.

Τι περιλαμβάνει το έργο

Το έργο θα συμπεριλάβει εργασίες συντηρήσεως ή αντικαταστάσεως, σε περίπτωση που είναι φθαρμένες, των πλακών του βορείου τμήματος της Ροτόντας και ανασκαφές του υπογείου χώρου της, του χώρου κάτω του Επτακαμάρου και προ του Ιερού Κουβουκλίου. Η όλη προσπάθεια θα διαρκέσει είκοσι έξι μήνες και θα στηριχθεί οικονομικά από χορηγίες και δωρεές.

«Η αποκατάσταση του Ιερού δαπέδου, η πρώτη μετά από δύο αιώνες, αποτελεί πραγματικό επίτευγμα των Κοινοτήτων μας που ενεργούν από κοινού, και είναι σημάδι ελπίδας για τον κόσμο», τόνισε στην σύντομη ομιλία του ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος και πρόσθεσε ότι «τώρα βρισκόμαστε στην αρχή μιας νέας φάσης αυτού του έργου, για την αποκατάσταση της περιοχής κάτω από το δάπεδο της ροτόντας καθώς και του πεζοδρομίου. Για να

διασφαλίσουμε ότι τα θεμέλια αυτού του ιερού τόπου είναι ασφαλή για τις επόμενες γενιές».

«Δεν ξέρουμε τι υπάρχει κάτω από το δάπεδο», είπε ο καθηγητής Giorgio Piras, διευθυντής του Τμήματος Αρχαίων Επιστημών στο Πανεπιστήμιο Sapienza της Ρώμης. «Δεν έχει ανασκαφεί ποτέ συστηματικά, οπότε δεν ξέρουμε τι θα βρούμε. Αλλά θα έπρεπε να είναι τουλάχιστον μερικά απομεινάρια της εκκλησίας του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου. Ελπίζουμε να κατανοήσουμε τη δομή αυτού του πολύ ιερού τόπου. Ίσως θα υπάρχουν κάποια υπολείμματα από τον ναό του Αδριανού».

Ο Eugenio Alliata, διευθυντής του αρχαιολογικού τμήματος του Μουσείου Terra Sancta , είπε ότι οι περισσότερες από τις πέτρες του δαπέδου φαίνεται να είναι από τις αρχές του 19ου αιώνα, άλλα μέρη μπορεί να είναι από την περίοδο των Σταυροφόρων και ένα μικρότερο τμήμα – ειδικά σε περιοχές κάτω από την Εκκλησία– μπορεί να είναι ακόμη και της περιόδου του Κωνσταντίνου. Θα χρειαστεί να γίνει ανάλυση των λίθων για να επιβεβαιωθεί η ηλικία τους, είπε.

Η έναρξη των εργασιών αποκατάστασης καθυστέρησε λόγω της πανδημίας COVID-19.

Η Daniela Russo, η οποία θα ηγηθεί της ομάδας αποκατάστασης από το Κέντρο Συντήρησης και Αποκατάστασης La Venaria Reale στο Τορίνο της Ιταλίας, είπε: «Η πρώτη πρόκληση που θα έχουμε είναι οι ιστορικές πέτρες με τις οποίες εργαζόμαστε».

«Νομίζω ότι όλοι πρέπει να αντιμετωπίσουμε πολλή ιστορία», είπε. «Πρέπει να το διαχειριστούμε και να μεταφράσουμε την ιστορία στη σύγχρονη εποχή και να την κάνουμε λειτουργική. Πρέπει να προσπαθήσουμε να διατηρήσουμε την ιστορία καθώς και να ανανεώσουμε όλο το όργανο διατηρώντας το status quo. Πρέπει να δουλέψουμε όλοι μαζί».

Οι εργασίες που ξεκίνησαν το 2016

Παγκόσμιο ενδιαφέρον προκάλεσε το 2016 η είδηση ότι επιστήμονες άνοιξαν μετά από αιώνες για πρώτη φορά τον Πανάγιο Τάφο. Ιδιαίτερη συγκίνηση προκάλεσε το γεγονός ότι τη μαρμάρινη πλάκα που σκέπαζε τον τάφο του Ιησού στον Ναό της Αναστάσεως στην Ιερουσαλήμ μετακίνησαν οι Έλληνες αναστηλωτές και συντηρητές του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, που έχουν αναλάβει την

ου.

Οι εργασίες της διεπιστημονικής ομάδας για την αναστήλωση του Ιερού Κουβουκλίου στον Πανάγιο Τάφο ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 2016.

«Το έργο βρίσκεται στην καρδιά της εξέλιξης του, στην πιο κρίσιμη φάση του. Η εμπειρία είναι συγκλονιστική» είχε δηλώσει η καθηγήτρια του ΕΜΠ Αντωνία Μοροπούλου, επικεφαλής της διεπιστημονικής ομάδας του ΕΜΠ.

Η ίδια είχε αφηγηθεί από την Ιερουσαλήμ κατά την διάρκεια των εργασιών συντήρησης:

«Στις 26/10 μετακυλήσαμε την πλάκα του Παναγίου Τάφου δεδομένου ότι ολοκληρώναμε τη φάση των ενεμάτων κι έπρεπε να προστατεύσουμε τον Ιερό Βράχο. Κάτω από την μαρμάρινη πλάκα του κάλφα Κομνηνού του φημισμένου αρχιτέκτονα που είχε κάνει την αποκατάσταση του τάφου το 1810 (μετά την πυρκαγιά του 1808) βρήκαμε μια πλάκα μάλλον σταυροφοριακή -αυτό τεκμαίρεται από τον χαρακτηριστικό σταυρό των Σταυροφοριών που φέρει επάνω της.

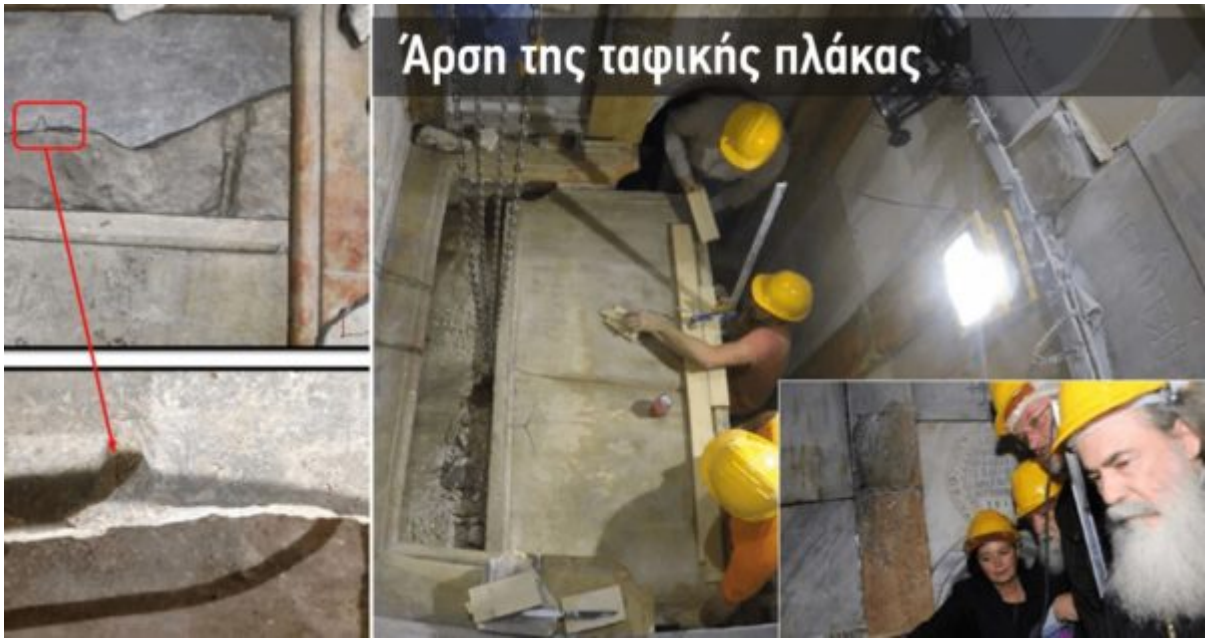

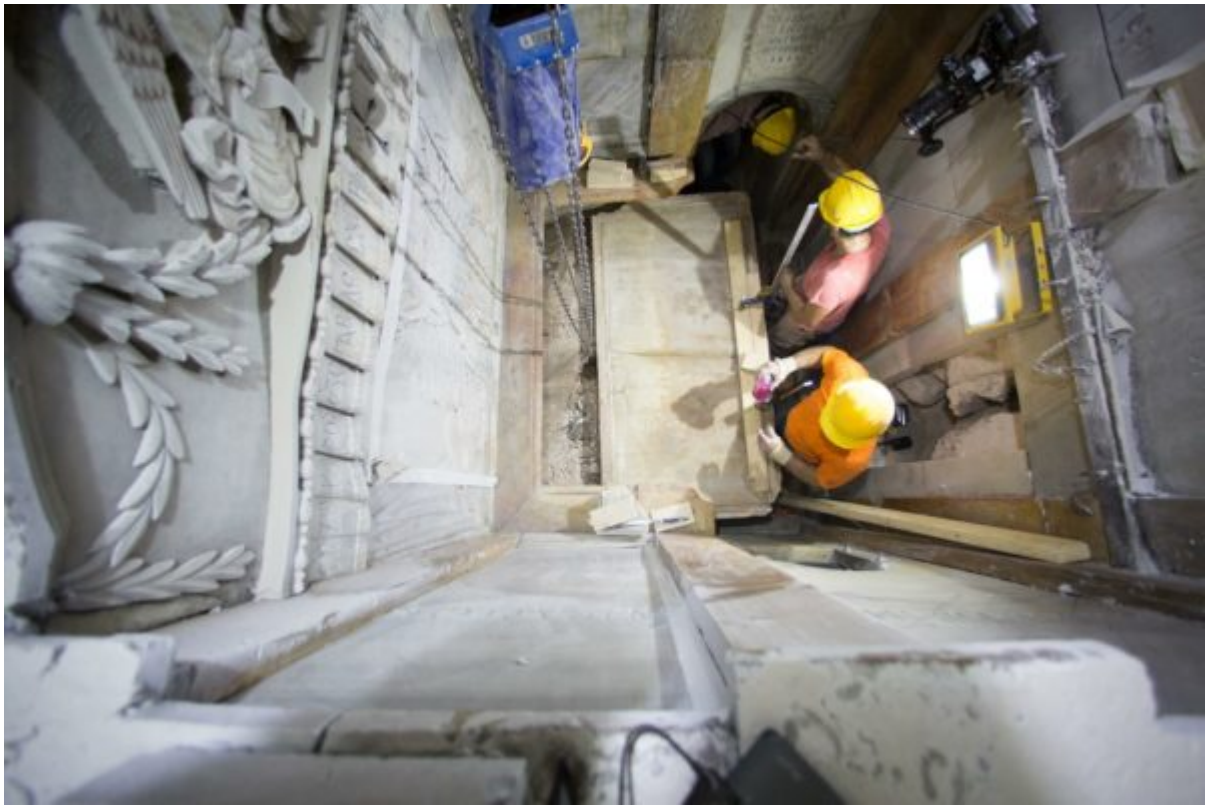

Αυτό που μας συγκλονίζει όλους είναι ότι ο Τάφος του Ιησού είναι ένας τάφος ζωντανός.

Εκπέμπει το μήνυμα της Ανάστασης και της ελπίδας κι είναι εκείνο που μας επηρέασε και μπορέσαμε να δουλέψουμε

Και από κάτω βρήκαμε την κοίτη του βράχου που θεωρείται ότι τοποθετήθηκε το σώμα του Ιησού. Διανοίξαμε ένα παράθυρο ώστε να είναι πάντα ορατός στον επισκέπτη ο ιερός βράχος.

Τώρα περνάμε στην τελική ευθεία του έργου που είναι να επανασυνδέσουμε τα μαρμάρινα και λίθινα φατνώματα τα οποία είχαμε απομακρύνει έτσι ώστε να αποκατασταθεί στέρεα το Ιερό Κουβούκλιο, με τρόπο που θα διασφαλίζει την ακεραιότητα του μνημείου και τη βιωσιμότητα της λύσης που δίνουμε.

Δεδομένου ότι η αιτία της παραμόρφωσης του Κουβουκλίου παραμένει: δεν είναι πλέον τα όμβρια ύδατα που επί χρόνια έπεφταν από τον τρούλο του Ναού της Αναστάσεως -σήμερα ο τρούλος έχει κλείσει- αλλά τα νερά που ανεβαίνουν από τα υπόγεια, από ένα συγκρότημα που συνδέει όλο τον ναό με υπόγεια κανάλια, ανασκαφές και πρέπει να γίνει επέμβαση στο άμεσο μέλλον» είχε αναφέρει η κ. Μοροπούλου.

Η ομάδα είχε παρουσιάσει τη μελέτη της τον Ιανουάριο 2016 στην Ιερουσαλήμ ενώπιον του πρωθυπουργού

Με βαθιά συγκίνηση μάς είχε μεταφέρει στιγμές της μοναδικής κι ανεπανάληπτης εμπειρίας που βιώνει η ελληνική ομάδα: «Βιώνουμε μοναδική εμπειρία φέροντας ταυτόχρονα μεγάλο βάρος ευθύνης. Δίπλα στον Πανάγιο Τάφο, στο πλαίσιο του έργου, έχει στηθεί ένα διεπιστημονικό εργαστήριο. Επιθυμούμε η τεκμηρίωση που θα ανακοινώσουμε να γίνει κτήμα όλου του κόσμου. Αυτό που μας συγκλονίζει όλους είναι ότι ο Τάφος του Ιησού είναι ένας τάφος ζωντανός. Εκπέμπει το μήνυμα της Ανάστασης και της ελπίδας κι είναι εκείνο που μας επηρέασε και μπορέσαμε να δουλέψουμε» είχε τονίσει η Τώνια Μοροπούλου.

Οι εργασίες της διεπιστημονικής ομάδας για την αναστήλωση του Ιερού Κουβουκλίου στον Πανάγιο Τάφο ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 2016 μετά από πρόταση του Πατριάρχη Ιεροσολύμων Θεόφιλου προς το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και αφού εξασφαλίστηκε η συμφωνία και των άλλων δύο θρησκευτικών κοινοτήτων που χειρίζονται τον Πανάγιο Τάφο, του Τάγματος των Φραγκισκανών και του Πατριαρχείου των Αρμενίων στα Ιεροσόλυμα. Στη διεπιστημονική ομάδα του ΕΜΠ, με επικεφαλής την Τωνία Μοροπούλου, καθηγήτρια της Σχολής Χημικών συμμετέχουν οι καθηγητές Αρχιτεκτονικής Μανόλης Κορρές, Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών Ανδρέας Γεωργόπουλος και ο καθηγητής της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών Κωνσταντίνος Σπυράκος.

Η ομάδα είχε παρουσιάσει τη μελέτη της τον Ιανουάριο 2016 στην Ιερουσαλήμ ενώπιον του πρωθυπουργού, τον Φεβρουάριο ενώπιον των ηγετών των τριών θρησκευτικών κοινοτήτων που έχουν την ευθύνη του Παναγίου Τάφου και τον Μάρτιο ενώπιον του κοινού στην Αθήνα. Οι εργασίες της ολοκληρώθηκαν τον Μάρτιο του 2017.

Στοιχεία για το βίντεο:

Συνέντευξη: Ναταλία Δανδόλου

Επιμέλεια Βίντεο: Πέπη Οικονομάκη

Κάμερα: Μανώλης Δημελλάς

Μοντάζ: Κώστας Κουράκος